

การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพ สาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Study on the Factors of the Learning Management Model Enhancing Productive Learning Competence in Economics of Grade 9 Students

ศิรินภา คุ่มจั่น¹ สุวรรณ จ้อยทอง² พัทธ์ชัย นิลนพกุล³ กันต์ฤทัย คลังพหล⁴

Sirinapa Khumjan¹ Suwana Juithong² Pithack Nilnopkoon³ Kanreutai Klangphahol⁴

¹นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹Graduate Student in Doctor of Philosophy, Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education,
Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

^{2,3}สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2,3}Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education,

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

⁴สาขาวัดและประเมินผลทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

⁴Measurement and Evaluation Program, Faculty of Education,

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

E-mail: patloom72@gmail.com

Received: August 21, 2019

Revised: October 03, 2019

Accepted: October 10, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบบรรยาย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบศึกษาเอกสารและแบบสัมภาษณ์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ (1) สภาพการจัดการเรียนรู้ (2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน (3) บรรยายากศในการเรียนรู้ และ (4) สมรรถนะของผู้เรียนด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะเชิงผลิตภาพ 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 5 องค์ประกอบ

ได้แก่ (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) เนื้อหา (4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นเตรียมบริบท ทบทวนความรู้ (2) ขั้นปฏิสัมพันธ์ สร้างสรรค์ความรู้ (3) ขั้นเผชิญสถานการณ์ เพื่อการประยุกต์ใช้ (4) ขั้นรวมความคิด ผลิตชิ้นงาน (5) ขั้นประเมินผล ชิ้นงานชิ้นงาน และ 5) การวัดและการประเมินผล

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้/ การเรียนรู้เชิงผลิตภาพ/ สมรรถนะ/ สารเศรษฐศาสตร์

Abstract

The purposes of the study were 1) to explore the basic information of a learning management model enhancing the productive learning competence in economics of grade 9 students, and 2) to investigate the influential components of the learning management model that could enhance the productive learning competence in economics of grade 9 students. Descriptive-Based Qualitative research was conducted by using data collected from document research and document synthesis. Content analysis was later employed for the research data analysis.

The research discovered that 1) the basic information of the learning management model enhancing the productive learning competency in Economics of students in grade 9 students involved the following characteristics: (1) learning management conditions, (2) teachers' learning management models, (3) learning atmosphere, and (4) competencies on knowledge, skills, and productive learning; 2) There were five influential components of the learning management model enhancing the productive learning competence in Economics of Grade 9 students including (1) the principles, (2) the objectives, (3) the content, (4) the learning management process which consisted of five steps, namely (4.1) preparing the learning context and reviewing previous knowledge about the topic, (4.2) stimulating the classroom interaction to construct the new knowledge, (4.3) encountering various settings for knowledge application, (4.4) conceptualizing the ideas to produce a piece of work, and (4.5) evaluating and appreciating the work, and 5) the measurement and evaluation.

Keywords: Learning management models/ Productive learning/ Competence/ Economics

บทนำ

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของชาติ คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ 3R 8C (พิมพันธ์ เดชะคุปต์. 2561, หน้า 5-7) โดยเฉพาะทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) (แผนการศึกษาแห่งชาติ. 2560-2579, หน้า ฉ) ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ พัฒนาความคิด นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ในลักษณะการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคม ในยุคประเทศไทย 4.0 ที่เน้นองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ล้ำหน้ามาเทคโนโลยีมาปรับใช้ เพื่อสร้างนวัตกรรมที่ช่วยยกระดับคุณภาพของเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์ชาติในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นไปตามแนวคิดของการศึกษา 4.0 ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ และสามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการทางสังคม ดังที่ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2560) กล่าวว่า “การศึกษาไทย 4.0 คือ การศึกษาในยุคผลผลิตภาพยุคที่ต้องการผลผลิตหรือ Products เพื่อประโยชน์ของชุมชนตนเองและชุมชนอื่น ๆ ทักษะของการศึกษาจึงจะต้องเน้นการทำได้ลงมือทำแล้วจะออกมาเป็นผลผลิต” ตลอดจนให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและปฏิบัติอย่างมีความหมายต่อตัวผู้เรียนเอง พัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่ฉลาด ประยุกต์ใช้เป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นคนทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมในโลกสมัยศตวรรษที่ 21

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับศาสตร์หลายสาขา ทั้งภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และมนุษยวิทยา (Schuncke. 1988, หน้า 34-53 และ Maxim. 2010, หน้า 8-11 อ้างถึงใน วิจารณ์ พินลา. 2561, หน้า 5) สารเศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ศึกษาถึงวิธีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพเพื่อผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ และนับว่าเป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์และมีประโยชน์ต่อมนุษย์ในการดำเนินชีวิตประจำวันมาก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายนั้น ครูต้องใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีการสอนที่มีขั้นตอน เน้นสู่การปฏิบัติ เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยการได้ลงมือปฏิบัติจริง ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาข้อมูลสร้างองค์ความรู้ฝึกทักษะในการแก้ปัญหา รวมทั้งรู้จักปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตอย่างชาญฉลาด (วิจารณ์ พินลา. 2561, หน้า 124-125)

จากการศึกษาผลการประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และด้านนวัตกรรมนักเรียนไทยในปี 2556-2557 องค์การ World Economic Forum ได้จัดอันดับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และด้านนวัตกรรม ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ความสามารถ

ด้านนวัตกรรมของนักเรียนไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาอยู่อันดับที่ 70 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2559, หน้า 154) ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ผู้ปกครองและนักเรียนส่วนใหญ่สนใจแค่การเรียนแบบท่องจำ กระบวนการจัดการเรียนรู้ยังเป็นลักษณะครูถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนขาดการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญ อีกประการหนึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ผู้เรียนเริ่มไม่รู้จักสังคม ส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับโลกออนไลน์ การแชทเฟซบุ๊กส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะชีวิต ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ที่สำคัญ คือ ขาดการคิดพัฒนา และคิดสร้างสรรค์อันจะนำไปสู่การผลิตสิ่งใหม่ ๆ หรือการสร้างนวัตกรรม (พรชัย เจตามาน. 2559, หน้า 5) ซึ่งถือว่าเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนในยุคการศึกษา 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2559, หน้า 70-73) ซึ่งสอดคล้องกับที่บุญเสริม วิสกุล (2555) กล่าวว่าการศึกษาไทยที่ไม่สามารถสร้างผลผลิตที่ดีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษาผลผลิตการศึกษาที่ไม่เป็นที่พึงประสงค์อาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นภัยต่อประเทศในอนาคต

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะเชิงผลิตภาพต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติเอง สามารถสร้างผลผลิตเชิงนวัตกรรม สร้างผลงานใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2560, หน้า 16) ได้เสนอวิธีการสอนแบบ CCPR Model ตามปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำและพัฒนาเป็นผลงานของตนเอง นอกจากนั้นไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2560, หน้า 2) ยังได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ (Productive-Based Instructional Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ฝึกฝนและปฏิบัติจากกิจกรรมการเรียนการสอนภายใต้แนวคิดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้จากการผลิตชิ้นงานที่ผู้เรียนสนใจ โดยครูมีหน้าที่สำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ คอยทำหน้าที่ที่ปรึกษา แนะนำ อำนวยความสะดวกในการผลิตชิ้นงานจนสำเร็จ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วจึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตการวิจัย

1. แหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการขาดสมรรถนะเชิงผลิตภาพและการสร้างความรู้
วิชาสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จากงานวิจัย วารสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ที่ขาดการ
ส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพของครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จากงานวิจัย วารสารและหนังสือสภาวะการศึกษาไทย

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ทฤษฎี
การเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคชันนิซึม (Constructionism) หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ปรัชญาการศึกษา
เชิงสร้างสรรค์และการผลิตภาพ (CCRP) การเรียนการสอนแบบ CRP สมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระ
เศรษฐศาสตร์และคุณลักษณะผู้เรียนเชิงผลิตภาพ รวมถึงรูปแบบการสอน วิธีการสอน และหลักการ
ในการจัดการเรียนรู้ของนักการศึกษาต่าง ๆ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระ
เศรษฐศาสตร์

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพ
สาระเศรษฐศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแบบบรรยาย (Qualitative descriptive research)
แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ
และ 2) การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบศึกษาเอกสารและแบบสังเคราะห์เอกสาร มีลักษณะ
เป็นแบบบันทึกประเด็น ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการกำหนดประเด็นในการศึกษาเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระ
เศรษฐศาสตร์ จากนั้นสร้างตารางจำแนกแนวคิดต่าง ๆ จากเอกสารที่ได้ศึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง
ของแบบศึกษาเอกสารและแบบสังเคราะห์เอกสารโดยผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดประเด็นและขอบข่ายในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. นำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์โดยใช้แบบศึกษาเอกสาร และแบบสังเคราะห์เอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาคัดกรองและจัดประเภทตามสาระสำคัญหรือตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของผลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการศึกษา 1) หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ทฤษฎีการเรียนรู้ของนักการศึกษาต่าง ๆ 4) ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และการผลิตภาพ 5) สมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ 6) คุณลักษณะของผู้เรียนเชิงผลิตภาพ 7) งานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พบว่า ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ 1) สภาพการจัดการเรียนรู้ คือ สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ได้แก่ เนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและด้านการวัดและการประเมินผล ยังคงเป็นปัญหาสำหรับครูและนักเรียน 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน การจัดการเรียนรู้จะต้องมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนค้นคว้าแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง เน้นการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติในสภาพจริง ครูเป็นผู้เอื้อความรู้ ออกแบบความรู้และคอยแนะนำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) บรรยากาศในการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ คือ ต้องทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างกระตือรือร้น (Active learning) ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือก

กิจกรรมและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และ 4) สมรรถนะของผู้เรียนด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะเชิงผลิตภาพหรือสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มาใช้ในการสร้างผลงานหรือ ชิ้นงานให้ประสบความสำเร็จ โดยให้มีผลงานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิง ผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นเตรียมบริบท ทบทวนความรู้ (2) ขั้นปฏิสัมพันธ์ สร้างสรรค์ความรู้ (3) ขั้นเผชิญสถานการณ์ เพื่อการประยุกต์ใช้ (4) ขั้นรวม ความคิด ผลิตชิ้นงาน (5) ขั้นประเมินผล ชิ้นงานชิ้นงาน และ 5) การวัดและการประเมินผล ดังตารางที่ 1,2 และ 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 สัเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้	นักการศึกษา					ผู้วิจัย
	จอยส์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 2015)	เคมพ์ (Kemp, 1985)	แอนเดอร์สัน (Anderson, 1997)	เอเร็นส (Arens, 2007)	ทิตินา แซมมณี (2559)	
หลักการของรูปแบบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เนื้อหา	✓	✓			✓	✓
กระบวนการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การวัดและการประเมินผล	✓	✓	✓			✓

จากตารางที่ 1 ตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำ แนวคิดของนักศึกษามาสังเคราะห์เป็นแนวทางในขั้นตอนของการกำหนดองค์ประกอบของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ เป็นแนวคิดและพื้นฐานความเชื่อในการจัดการเรียนการสอนของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เป็นเป้าหมายเฉพาะของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีลักษณะเป็นอย่างไร
3. เนื้อหา เป็นเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ เป็นการอธิบายถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบที่เป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน ตลอดจนรายละเอียดของกิจกรรมหรือกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมไปถึงบทบาทของครูและนักเรียน
5. การวัดและประเมินผล เป็นแนวทางการวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ่งบอกถึงประสิทธิผลของรูปแบบ หรือบอกถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 2 ตารางสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์	แนวคิดที่เกี่ยวข้อง				
	Constructivism	Constructionism	การจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ	CCRP (ไพฑูรย์ สินลารัตน์)	ผู้วิจัยเลือก
1. เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ ความสำคัญของความรู้เดิมเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	✓	✓	✓	-	✓
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้	✓	✓	✓	✓	✓
3. การเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง จนค้นพบความรู้และรู้จักสิ่งที่ค้นพบ	✓	✓	✓	✓	✓
4. การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียน เป็นผู้ลงมือกระทำ (Active) สร้างความรู้และสร้างผลงาน	✓	✓	✓	✓	✓
5. การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งแวดล้อม เพื่อน และปฏิสัมพันธ์กับข้อมูล	✓	✓	✓	-	✓
6. ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้หรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยอาศัยเทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓	✓
7. ผู้เรียนสร้างความรู้ นำความคิดไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดย อาศัยสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม	-	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม สมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์	แนวคิดที่เกี่ยวข้อง				
	Constructivism	Constructionism	การจัดการเรียนรู้ เชิงผลิตภาพ	CCRP (เพ็ญรุย์ สีนลารัตน์)	ผู้วิจัยเลือก
8. เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกัน ฝึกฝนและปฏิบัติในสภาพ จริงบนพื้นฐานของปัญหาของชุมชนจริง และมีผลงานใน ลักษณะผลผลิตของโครงการ	✓	✓	✓	✓	✓
9. การคิดเชิงระบบ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ นำความคิด ผลิตผลงานออกมาเป็นรูปธรรม	-	✓	✓	✓	✓
10. การสอนที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะ ไปประยุกต์ในด้านต่าง ๆ และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 2 ตารางการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และประยุกต์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่า หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักการที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เน้นการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติในสภาพจริง ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ต่อยอดความคิดผลิตภาพผลิตเป็นผลงานหรือชิ้นงานได้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี

ตารางที่ 3 สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์

ที่	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	นักรักศึกษา										ผู้วิจัยเลือก
		Constructionism			Constructivism			การจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพ			CRP	
		ศิริขวัญ วงศ์สัมพันธ์ และคณะ	พรศิริ อุปคำ และคณะ	จิรัฐ สวัสดิ์พิชรกุล	ทัญญาพร สุดแก้ว	จิระ ดีช่วย	จิราภรณ์ พิมพ์ใจใส	เขาวรินทร์ สี่ใหม่	ศิริศุภร์ ศิริโชคชัยตระกูล และคณะ	รัตนา พฤษะวัน	สุนันท์ สินธพานนท์	
1	กระตุ้นความรู้เดิม	✓	✓			✓						✓
2	ปฐมนิเทศ/เตรียมบริบท			✓	✓		✓	✓			✓	✓
3	เชื่อมโยงความคิด	✓										
4	กำหนดเป้าหมาย/หัวข้อ				✓			✓		✓	✓	
5	ขั้นการวางแผนและดำเนินการ	✓		✓				✓	✓	✓	✓	
6	ขั้นปฏิบัติการเรียนรู้	✓	✓	✓		✓	✓					✓
7	ปฏิสัมพันธ์			✓								✓
8	จัดองค์ความรู้/สร้างชิ้นงาน		✓		✓	✓	✓					✓
9	ขั้นแสดงผลการเรียนรู้	✓		✓		✓	✓					
10	นำเสนอ			✓								
11	อภิปราย			✓					✓			
12	การนำโครงการ/ชิ้นงาน ไปประยุกต์ใช้จริง			✓						✓		✓
13	ตกผลึก								✓			✓
14	การติดตามและประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓

จากตารางที่ 3 ตารางสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ผู้วิจัยได้เลือกขั้นตอนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของนักการศึกษาแล้วนำมาประยุกต์เป็นขั้นตอนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสาระเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้เลือกมาทดลองในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมบริบท ทบทวนความรู้ หมายถึง ขั้นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งครูผู้สอนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิสัมพันธ์ สร้างสรรค์ความรู้ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยี การระดมความคิด สังเกต วิเคราะห์ อภิปรายหรือบรรยาย เพื่อช่วยผู้เรียนในด้านการมองเห็นความสำคัญของมโนคติต่าง ๆ โดยอาจหาได้จากการที่ผู้เรียนตั้งคำถามถามครูหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน การอ่านในวารสาร หนังสือพิมพ์ แมกกาซีน เว็บไซต์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเผชิญสถานการณ์ เพื่อการประยุกต์ใช้ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนได้กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองผ่านการปฏิบัติการจริง เป็นขั้นของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นรวมความคิด ผลิตชิ้นงาน หมายถึง เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง มาผ่านกระบวนการคิดเชิงผลิตภาพ ความคิดสร้างสรรค์ ผสมผสานกับการใช้เทคโนโลยีในการสร้างชิ้นงานหรือผลงาน

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล ชื่นชมชิ้นงาน หมายถึง ขั้นการแสดงผลงานของผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยมีผู้เรียนช่วยประเมินให้คะแนนจากชิ้นงาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ 1) สภาพการจัดการเรียนรู้ 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 3) บรรยากาศในการเรียนรู้ และ 4) สมรรถนะของผู้เรียนด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะเชิงผลิตภาพ

2. ผลการศึกษารายละเอียดประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและการประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการศึกษาเอกสารและสังเคราะห์เอกสาร พบว่า ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ มีดังนี้

1) สภาพการจัดการเรียนรู้ คือ สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ได้แก่ เนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ และด้านการวัดและการประเมินผล ยังคงเป็นปัญหาสำหรับครูและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน และคณะ (2560, หน้า 21-25) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี เมื่ออยู่ในที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามอย่างเป็นกันเอง มีการสื่อเทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ มีเครื่องมือหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยจูงใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะเกิดการคิดผลิตภาพและการสร้างชิ้นงานได้สำเร็จมากยิ่งขึ้น

2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครู การจัดการเรียนรู้จะต้องมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง เน้นการฝึกฝนและได้ลงมือปฏิบัติในสภาพจริง ครูเป็นผู้เอื้อความรู้ ออกแบบความรู้ และคอยแนะนำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับวิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และวรรณ นิมิตพงษ์กุล (2562, หน้า 73-76) ที่กล่าวว่า รูปแบบการสอนต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้ความรู้ เน้นพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะมากกว่าเนื้อหา ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาความรู้สร้างผลงาน และสอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2561, หน้า 41-43) สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติ และลงมือทำชิ้นงาน

3) บรรยากาศในการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ คือ ต้องทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างกระตือรือร้น (Active learning) ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน และคณะ (2560, หน้า 24) ได้กล่าวว่า บรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีมีผลต่อความสนใจในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่ดีในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

4) สมรรถนะของผู้เรียนด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะเชิงผลิตภาพ หรือสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการนำความรู้ ทักษะและคุณลักษณะมาใช้ในการสร้างผลงานหรือชิ้นงานให้ประสบความสำเร็จ โดยให้มีผลงานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับอานัวด์ เด นาไลแล็ค (Arnauld de Nadaillac. 2003 อ้างถึงใน ชัชวาลย์ ทัดศิวัช. 2554) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นสิ่งที่ต้องลงมือปฏิบัติ

และทำให้เกิดขึ้น กล่าวคือ ความสามารถที่ใช้เพื่อให้เกิดการบรรลุผลและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดความรู้ (Knowledge) การเรียนรู้ทักษะ (Know-how) และเจตคติ/ลักษณะนิสัย (Attitude) ที่ช่วยให้สามารถเผชิญและแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้จริง และสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนาร์ตน์ และคณะ (2560, หน้า 68-70) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนผลิตภาพควรมีลักษณะของผู้เรียนเชิงรุก (Proactive student) คือ สามารถทำงานได้ดีด้วยตนเองทั้งการทำงานคนเดียวและการทำงานกลุ่ม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนผลิตภาพ

2. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า องค์ประกอบและรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและการประเมินผลซึ่งองค์ประกอบและรายละเอียดของรูปแบบได้มาโดยการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากจอยส์ และวิล (2015) แอนเดอสัน (1997) และทิสนา แชมมณี (2559) อีกทั้งศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซึม ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคชันนิซึม ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และเชิงผลิตภาพ และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักการศึกษาหลายท่าน แล้วนำมาเป็นองค์ประกอบของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับจอยส์ และวิล (2015, หน้า 21-37) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ คือ หลักการ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ และการวัดและประเมินผล หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะเป็นตัวขึ้นกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแอนเดอสัน (1997) ที่กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ หลักฐานที่แสดงการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบนั้น สอดคล้องกับทิสนา แชมมณี (2559, หน้า 273-274) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนนั้น การจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์กันจะทำให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1) หลักการกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เน้นการฝึกฝนและ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในสภาพจริง ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ต่อยอด

ความคิดผลิตภาพผลิตเป็นผลงานหรือชิ้นงานได้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี ที่เป็นดังนี้ เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ปรังษญา การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และเชิงผลิตภาพ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับเพียเจต์ (Piaget อ้างถึงใน บุปผชาติ ทัททิกรณ์. 2552) กล่าวว่า หลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสำคัญของความรู้เดิม เชื่อมโยง ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สอดคล้องกับเพเพิร์ต (Papert อ้างถึงในสัทยา พลปถพี และมูลนิธิศึกษา พัฒนา. 2550) กล่าวว่า หลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ แสดงความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ และสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2560, หน้า 11-16) กล่าวว่าหลักการสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้เรียนเรียนรู้ ด้วยตนเอง ฝึกฝนและปฏิบัติในสภาพจริง ผู้เรียนสร้างความรู้ นำความรู้ ความคิดไปสร้างสรรค์ ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีผลงานในลักษณะผลผลิตของโครงการ

2) จุดมุ่งหมายเป็นเป้าหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพสาระ เศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเพื่อให้แสดงถึงเป้าหมายที่ต้องการ ให้เกิดขึ้น คือ ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ต่อยอดความคิดผลิตภาพผลิต เป็นผลงานหรือชิ้นงานได้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี

3) เนื้อหา ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื้อหาสาระการเรียนรู้ย่อยที่ 3 สาระเศรษฐศาสตร์ ผู้วิจัยได้จัดลำดับเนื้อหา โดยเรียงเนื้อหาที่ต้อง ศึกษาก่อนหลัง และเนื้อหาที่มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียน มีสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ สอดคล้องกับกวี วรกวิน และบุษบา คุณาศิรินทร์ (2550, หน้า 23-24) ได้กล่าวว่า ความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์เป็นความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับรัตน สหายคณิต และชลดา จามรกุล. (2552, หน้า 13-14) กล่าวว่า การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ให้ประโยชน์ในแง่ที่ช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมบริบท ทบทวนความรู้ 2) ขั้นปฏิสัมพันธ์ สร้างสรรค์ความรู้ 3) ขั้นเผชิญ สถานการณ์ เพื่อการประยุกต์ใช้ 4) ขั้นรวมความคิด ผลิตชิ้นงาน และ 5) ขั้นประเมินผล ชิ้นชม ชิ้นงานเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ซึ่งสอดคล้อง กับวิภาวรรณ พินลา และวิภาดา พินลา (2561, หน้า 123-124) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้สาระ เศรษฐศาสตร์ต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยการได้ลงมือปฏิบัติจริง คิดเอง ทำเอง ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้และสรุปความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2560, หน้า 11-16) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงผลิตภาพ (Productivity - Based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น สร้างผลงาน (Product) สร้างผลผลิต สร้างองค์ความรู้จากการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ ได้ด้วยตนเอง

5) การวัดและการประเมินผล เป็นการวัดผลและประเมินผลสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์หลังเรียนของนักเรียนที่แสดงถึงพฤติกรรมที่เกิดสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ด้วยแบบประเมินสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิทยารณ พินลา และวิภาดา พินลา (2561, หน้า 120) ได้กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ควรมุ่งเน้นการประเมินให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือประเมินสภาพจริงของผู้เรียนในสถานการณ์ที่หลากหลายในมิติต่าง ๆ เพื่อวัดความสามารถที่อยู่ในตัวของนักเรียนออกมา เชื่อมโยงกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2560, หน้า 34-36) กล่าวว่า การประเมินการคิดเชิงผลิตภาพสามารถวัดได้หลายแนวทาง เช่น ประเมินจากผลงานหรือผลผลิตที่เป็นชิ้นงานและสิ่งประดิษฐ์

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูสามารถนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้จริง และส่งผลให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ไปใช้ ควรศึกษาความเหมาะสมของขั้นตอนกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ เนื่องจากหากขั้นตอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหา อาจจะทำให้ผู้เรียนไม่เกิดสมรรถนะเชิงผลิตภาพได้

3. เนื้อหาที่เหมาะสมกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระเศรษฐศาสตร์ ควรเป็นเนื้อหาวิชาที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้ในเนื้อหานั้น ๆ มาสร้างชิ้นงานหรือผลงาน เช่น เนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร**. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.
- จิระ ดีช่วย. (2554). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเสริมสร้างมโนทัศน์ทางชีววิทยาและความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรัฐ สวัสดิ์ชกรกุล. (2559). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บตามแนวคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาอาชีวะเกษตร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิราภรณ์ พิมพ์ใจใส. (2553). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เขารินทร์ สี่ใหม่. (2552). **ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพที่มีต่อมโนทัศน์ทางธรณีวิทยา และความสามารถสร้างแบบจำลองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัญญา สดแก้ว (2554). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ผ่านเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศนา เขมมณี. (2559). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเสริม วิสกุล. (2555). **วิกฤตอุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศิริ อุปคำ และคณะ. (2558). **การใช้วิธีสอนตามทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนสาขาวิชาการท่องเที่ยวระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ. 4 (2), 115-123.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). **การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). **ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2560). **คิดผลิตภาพ สอนและสร้างได้อย่างไร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพิน พันธุ์ดิษฐ์. (2554). **ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิภาวรรณ พินลา และวิภาดา พินลา. (2561). **การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริขวัญ วงศ์ชุมพันธ์. (2557). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม (Constructionism) ด้วยกล่องสมองกล IPST-MicroBOX เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้โปรแกรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริศุภร์ ศิริโชคชัยตระกูล และคณะ. (2558). **การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ (CRP) รายวิชา ส14101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 38 (4), 131-139.
- สุคนธ์ สินะพานนท์. (2558). **พัฒนาทักษะการคิด...ตามแนวปฏิรูปการศึกษา: นำสู่การจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควรรณกิจ.
- Anderson, T. P. (1997). **Using models of instruction**. In C. R. Dills and A. J. Romiszowski (eds). *Instructional development paradigms*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Arens, F. W. (2007). **Contemporary advertising**. (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Joyce, B. & Weil, M. (2015). **Models of teaching**. (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Kemp, J. E. (1985). **The instructional design process new**. Harper & Row Publishers.